

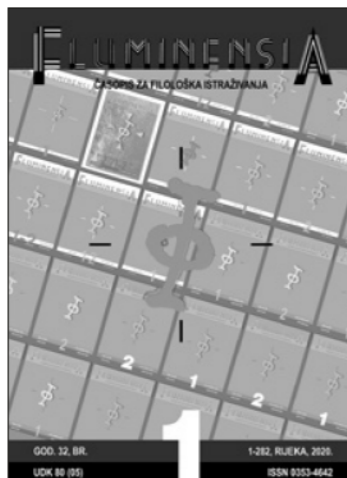
Glasovi s Rječine: od društvenoga do duhovnoga

Fluminensia

Časopis za filološka
istraživanja

God. 32, br. 1, Rijeka,
2020.

NO
VE
KNJI
GE

Časopis za filološka istraživanja *Fluminensia* koji već više od tri desetljeća nepromijenjenom dinamikom dvaput godišnje objavljuje Odsjek za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci vrijedan je izvor znanstvenih tekstova koji svojom problematikom nerijetko zadiru u teatrološku domenu zaslužujući punu pozornost stručnih recipijenata. Na tome tragu prvi broj 32. godišta s polovice 2020. godine tematski se okreće trolistu velikih riječkih pisaca – Daši Drndić, Nedjeljku Fabriju i Darku Gašparoviću – okupljajući odabrane suradnike i priloge koji će u trodijelno organiziranome izdanju minuciozno ocrtati njihov doprinos u raznovrsnim domenama lokalne i nacionalne kulture i znanosti, među ostalim i onoj hrvatske drame i kazališta. Premda je Daša Drndić slijedom svoga dramatičarskoga i dramaturškoga rada značajno obilježila spomenuto područje, prilozi posvećeni njezinome radu zadržavaju se unutar ili vezuju za autoričin novelistički opus za razliku od teatrološke perspektive i tematskoga fokusa koje mahom zauzimaju pro-

učavatelji Fabrijevih i Gašparovićevih djela i djelovanja zbog čega ću se i u ovoj recenziji koncentrirati upravo na njih. Potonje tekstove, bez obzira na njihov broj posvećen pojedinomu autoru, obilježava prvenstveno interesna razvedenost koja uvelike reflektira i složenost profesionalnih identiteta dvojice akademika – Fabrija kao pjesnika, novelista, dramatičara i romanopisca, ali i povjesničara, kritičara, prevoditelja, urednika, dramaturga i predavača te Gašparovića kao teatrologa, kritičara, dramatičara, sveučilišnoga profesora i urednika (među ostalim i u uredništvu *Fluminensije*), ali i kazališnoga radnika – inspicijenta, dramaturga, ravnatelja Hrvatske drame i konačno intendanta HNK Ivana pl. Zajca u Rijeci. Tako dva priloga u središnjemu bloku analiziraju specifičnost Fabrijeva dramskog pisma kroz prizmu suptilnoga društvenog angažmana kao i scenski potencijal njegovih književnih predložaka iz perspektive scenografskih ostvarenja u predstavama koje se na njima i temelje. U prvome Vlatko Perković iščitava šest autorovih *Aluzivnih drama* detektirajući postupak kojim je, stiješnjen između konformizma, autocenzure i nedopuštene eksplicitne izravne kritike, ostvario rafiniranu sadržajem ili formom šifriranu problematizaciju stvarnosti i ujedno ono što Perković naziva „zadatkom pisca“ naspram povijesti: „da kritički svjedoči barijere moćnika koje oni postavljaju njezinu razvoju“. U drugome tekstu, pak, Martina Petranović raščlanjuje vizualne i značenjske posebnosti scenografskih rješenja Zlatka Kauzlarića Atača u uprizorenjima romana *Vježbanje života* i *Berenikina kosa* u režiji Georgija Para te Dalibora Laginje u predstavi *Smrt Vronskog* u režiji Ivice Boban pokazujući kako je upravo vizualni aspekt iznimno uspješnih projekata uvelike pomogao u postizanju njihove koherencije i dramaturške preglednosti. Treći blok ovoga tematskog broja u čijemu je središtu Darko Gašparović nudi četiri teatrološka priloga koji uvjerljivo izlažu ne samo pojedine aspekte njegova umjetničkog i kulturnog angažmana, nego i vidljive i slučajne razmjere njihovoga odjeka. Posebno je to

razvidno u člancima Borisa Senkera i Lucije Ljubić koji su zasebno posvećeni Gašparovićevu doprinosu stvaranju/reviziji Hrvatskoga dramskog kanona te njegovu afirmativnome odnosu prema suvremenim hrvatskim autorima iz očista ravnatelja drame i kazališnoga intendanta odnosno oblikovatelja kazališnoga repertoara i promotora odabranih pisama i uvjerenja. Zanimljivo im uporište i perspektivu pruža tekst Dubravke Crnojević – Carić koja u raznovrsnim manifestacijama Gašparovićeve analitičkoga i problemskog pristupa Janku Poliću Kamovu, Miroslavu Krleži i Antoninu Artaudu pronalazi uvijek istu tendenciju da „spoji naizgled nespojivo“ - „svijet kulture“ i „svijet života“. Štoviše, upućujući na kazalište kao optimalno mjesto njihova susreta i ujedno komunalno značajnu instituciju, Gašparović vlastitoj trajnoj preokupaciji pronalazi ne samo prikladno „vježbalište“, već i platformu velikoga disperzivnog potencijala. Ovaj dio zaključuje članak Brigitte Miloš o autorovu višedesetljetnom doprinosu kamovologiji kojim izlaže finese njegova pristupa Kamovu od isticanja međuodnosa piščeva književnoga i esejističkoga, kritičkoga, putopisnoga, itd. opusa, bez obzira na razloge njihova nastanka, do uspostavljanja groteske, apsurdna i anarhije kao produktivnih uputnica za njihovo razumijevanje. Konačno, dosljednom uredničkom gestom tematski broj zaokružuju recenzije publikacija o i od tematiziranih autora, među kojima se svakako ističe izbor kolumni Darka Gašparovića koje je od 2007. do 2016. objavljivao u kršćanskoj obiteljskoj reviji *Kana*. Među ostalim, na samome se početku toga recenzentskoga teksta Danijele Bačić-Karković autora predstavlja njegovim citatom prikladno prizivajući sadržaje koje rasvjetljuje ovaj broj *Fluminensije* te ga završno vrijedi ponoviti: „Mahom sam birao teške teme. Ili bi možda bolje bilo reći da su one birale mene. Pitanja, pitanja, pitanja!“ ■